

Deset godina Privatne klasične gimnazije

Premda je prva dekada djelovanja škole prekratko vrijeme da bi se govorilo o njezinim dosezima – ta prve su generacije naših učenika netom diplomirale i svijet rada, u kojem će se afirmirati, tek se otvara pred njima – ipak je ovo zgodna prilika da se napravi prva inventura onoga što smo školom htjeli, a što smo uspjeli, ali i onoga što je Privatna klasična gimnazija otvorila kao prostor našeg vlastita djelovanja.

Privatna klasična gimnazija utemeljena je sredinom 1996. godine, a svoje djelovanje započela 2.9.1996., dan prije početka školske godine. S upisanih dvadesetak učenika, u prostorima unajmljene jednokatnice u ubavoj četvrti između Maksimirske i Stoosove, na adresi Sermageova 16, otisnuli smo se na putovanje čijeg smo cilja i smisla bili i te kako svjesni, no o čijem smo ostvarenju tako malo znali. Taj je put za sve nas bio sasvim nov – svi smo se u životu dotad susretali samo s javnim školama i kao učenici i kao učitelji – no krenuli smo širom otvorenih očiju, spremni učiti – zajedno s našim učenicima – kako ostvariti ciljeve kojima smo težili.

A ti se ciljevi, i danas, nalaze u samim temeljima prosvjetnoga zanata: s jedne strane, stvoriti takvu školsku atmosferu u kojoj će se učiti, raditi, djelovati s radošću, u kojoj će učenik za sva svoja htijenja dobiti potporu, u kojoj će sve kreativno biti dobrodošlo, u kojoj učenik, naposljetku, neće biti samo ime u imeniku ili broj u matičnoj knjizi, nego osoba koju nećemo «obrazovati» (a to znači nekoj amorfnoj masi, onoj zloglasnoj *tabula rasa* iz naših davnih dana, davati “obraz”) već joj pomagati da sretno raste i sazrijeva; s druge strane, u stjecanju znanja i razvijanju sposobnosti cilj nam je bio odvojiti se od pukog memoriranja beskrajnog niza činjenica i njihova reproduciranja te stvarati tekve obrazovne situacije u kojima će učenik naći kreativan izazov, situacije u kojima je učenikovo pitanje dobrodošlo, u kojima je rasprava i razgovor temeljni alat stjecanja znanja, u kojima je vlastito mišljenje bitnije od neupitnosti autoriteta. Ovi se ciljevi, po našem dubokom uvjerenju, mogu ostvarivati samo ako škola počiva na suradnji, na prijateljstvu i povjerenju, na međusobnom uvažavanju i ljubavi, sasvim sukladno onome što nas je svojom besmrtnom *Antigonom* poučio Sofoklo: “nisam rođena da mrzim nego da volim” izreći će Antigona kao kredo svoga života. Željeli smo da i naš PKG živi u znaku te misli.

I svih ovih deset godina Privatna klasična gimnazija nastojala je u zajedništvu učenika i njihovih učitelja pronaći onu ljudsku mjeru koja će hladan, otuđen

sustav prisile, kakav je ovaj školski, učiniti prostorom ugodna života. A pri tom smo ostali unutar toga sustave dokazujući da se može drugačije.

Pa kad sad s desetgodišnje distance pogledamo neku prvu sumu svoga djelovanja, čini nam se da smo bar dio ciljeva ostvarili: o tome svjedoče i naši učenici koji su uspješno – neki na prvim mjestima upisnih lista – upisali fakultete cijeloga sveučilišnog spektra, od elektronike i računarstva, preko svih smjerova prirodoslovlja i medicine, do filozofije, jezika i umjetnosti.

No ono što nas – dakako, uz akademske uspjehe naših učenika – posebno raduje, je njihova povezanost sa školom. Od one prve kućice – za koju mnogi nisu uopće vjerovali da udomljuje školu, pa još i privatnu – preko jednog tromjesečja nesretnih seoba (kojih se svi nerado sjećamo), do sadašnje adrese tek dvije ulice dalje od početne točke, uvijek je prostorima škole odjekivala želja da se zajedništvo spleteno u četiri godine zajedničkog života produlji. I učenici se, kao i naše kolege koje je životni put odveo nekamo drugamo, rado vraćaju školi. Bez njihove pomoći, uostalom, ni ovog zbornika ne bi bilo. *Si vis amari, ama!*

I to je ono najvrednije i najljepše što se u prosvjeti može dobiti kao priznanje. To je djelatnost koju neće odlikovati predsjednik Republike, koju će, rijetko, prepoznati zajednica kojoj podaruje sve svoje darove, već će joj najljepše priznanje biti ljubav i poštovanje njezinih učenika.

U našim pak osobnim životima Privatna nam je klasična gimnazija omogućila da se mijenjamo, da učimo, da postajemo bolji ljudi, da stječemo prijateljstva i da – s ponosom – gledamo kako od naši učenici postaju vrijedni mladi ljudi.

I na kraju – premda ne i najmanje važno – od one skromne jednokatnice u kojoj smo započeli svoj put, pa sve do danas, svjesni smo da je škola (a ta jednostavna riječ skriva mirijade tananih ljudskih veza) uživala nepodijeljenu potporu roditelja naših učenika, od roditelja naših učenika prve generacije koji su preuzeli i dio rizika zbog mogućeg neuspjeha ovog projekta, do onih koji nam danas povjeravaju svoju djecu. I ta se potpora pretvarala nerijetko i u sudjelovanje u čemu su, nadamo se, roditelji uživali jednako kao i njihova djeca. No isto tako Privatna klasična gimnazija mogla se uvijek osloniti i na brojne prijatelje, još prije početka njezina rada. Bez njihove podrške, savjeta, donacije, pa i financijske potpore djelovanje Privatne klasične gimnazije bilo bi mnogo teže.

Nakon deset godina istinske radosti da možemo raditi svoj posao na način na koji mislimo da je najbolje, možemo mirne savjesti reći da je Privatna klasična gimnazija daleko odmakla na putu k svom cilju i da će i dalje ostati prostor onog neizrecivog zajedništva koje se stvara u pravoj školi.

Iva Bidjin

Dubravko Škiljan: Mappa Mundi,**Izdanja Antibarbarus, Zagreb 2006.**

*Quid ei potest videri magnum in rebus humanis,
cui aeternitas omnis totiusque mundi nota sit magnitudo*

Pitanja o svijetu i vremenu oduvijek su zaokupljala čovjekovu maštu. Od mitoloških vremena do danas ljudi su posezali za različitim metodama u pokušaju poimanja cjeline svijeta u kojem su se, igrom slučaja ili po nužnosti, zatekli. I dok danas odgovore tražimo u znanosti, a prostor i vrijeme promatramo u okvirima Einsteinove teorije relativnosti, još uvijek ne uspijevamo u potpunosti zahvatiti svijet u njegovoj cijelosti. Problemom prikaza cjeline svijeta tijekom stoljeća su se unutar svoje discipline bavili kartografi, no rijetko danas svjedočimo izdanjima koja nam pružaju uvid u razvoj njihovih metoda, postupaka i saznanja, kojima su, između ostaloga, zasigurno utjecali i na širenje svijesti čovjeka o sebi samome.

U tom smislu nedavno objavljena knjiga Dubravka Škiljana *Mappa mundi*, u izdanju Antibarbarusa, za naše prostore predstavlja vrlo vrijedno djelo s područja kartografije. U njemu autor pronalazi odgovore na zanimljiva pitanja vezana uz prikaze svijeta i uporabu kartografije kroz povijest, uzimajući u središte razmatranja semiološku dimenziju karata svijeta i promatrajući ih kao

znakovne poruke pošiljatelja, kartografa, primateljima, kartografskoj publici. Djelo je podijeljeno na četiri poglavlja: *Kartografi i njihova publika, Svjetovi i znakovi, Izrazi i sadržaji, Značenja i smislovi*.

U prvome se poglavlju, uz pregled povijesti razvoja kartografije, autor bavi klasifikacijom i funkcijom karata, relacijom kartografa i njegova djela, problemima sagledavanja i poimanja svijeta te određenjem i strukturom kartografske publike i njezina odnosa s kartografskom porukom u okvirima transformacije društva. Pri tome se kartograf određuje kao subjekt kreiranja kartografske poruke koja pretpostavlja njegova znanja o svijetu i kartografskom kodu te ga ujedno smješta u određeni društveni, povijesni i prostorni kontekst. Zanimajući rijetke namjene karata individualnim primateljima, autor se u određenju kartografske publike bavi kolektivnim primateljima poruka, pri čemu ju dijeli na intencionalnu, kojoj je karta namijenjena te u skladu s porukom zahtijeva i određeni stupanj znanja, i realnu publiku koja je uistinu primatelj kartografske poruke. Odnosi i podudarnosti izme-